

ÚJ KEMENESALJA

● KEMENESALJA TANÁCSAINAK LAPJA ● Megjelenik havonta ● Ára: 7,50 forint ●

A tartalomból

Jobb később, mint soha
☛ Elbocsátások a Celltex-
nél ☛ Gyermekünk, akik-
re büszkék vagyunk ☛
Otthont kereső szakkör ☛
Értékeink értéke ☛ Mit
hoz a jövő a romoknak?
☛ KÉK hírek

Új harangláb Izsákfán

A búcsú napján, május 20-án szentelték fel Izsákfán az új haranglábát. A szertartást dr. Koltai Jenő esperes és Göndöcs László kanonok celebrálta. A szépen faragott faépítmény nyugat-dunántúli, kemenesaljai motívumokat őriz, három művész, Németh Gyula, Gregorich Ferenc és Dénes Tibor alkotása.

999

Novemberre készen lehet a világháborús emlékmű

Régen szoltunk erről a témáról, legutóbb a közvéleménykutatás után. Az újabb fejleményekről Tóth Józsefet, a városi tanács elnökét kérdeztük.

– A kezdeti több kezdeményezőtől (Népfront, MDF, tanács) mostanra csak mi maradtunk. Izsákfán már felavatták az emléktáblát, a további megvalósítandó emlékművekhez a tanács egy meghatározott összeget elkülönített, a közadakozás esetleges kiegészítésére, illetve az előzetesen felmerülő kiadásokra.

– *Mekkora ez az összeg?*

– Félmillió forint. A sági tanácstagok csoportja, s az egyházi szervek úgy látják jónak, hogy a sági emlékmű az iskola előtti parkban kapjon helyet, megszüntetve ott a parkolót. Anyagát tekintve a sághegyi kő lenne jó, s bronz emléktábla

vagy egyéb kompozíció emlékeztetne a II. világháború sági áldozataira. Neveket nem írnának az emlékműre, mert nem garantálható a teljesség. Az összegyűjtött neveket az emlékmű talapzatában helyezik el. Az anyagi hozzájárulások összegyűjtésében segítenek az egyházak, illetve a Vöröskereszt helyi szervezete. Az emlékmű elkészítésével Kiskovácsné Tóth Emőke zsenyei szobrászművészt bízták meg.

A Celldömölkön elhelyezendő emlékmű helye – a közvéleménykutatásnak megfelelően – a Szentháromság szobor ellenpólusaként a parkban lesz. Ezt a helyet a város főépítésze is jónak tartja, a vb jóváhagyta, s felkérte a Képző- és Iparművészeti Lektorátust, hogy Kiss Sándor zsenyei

szobrászművészt bízza meg az emlékmű megalkotásával.

A kivitelezéssel kapcsolatos minden tárgyalás már folyamatban van, szeretnénk, ha mindkét emlékmű november 1-jére elkészülne.

Az emlékművek elhelyezésével kapcsolatos műszaki, technikai és egyéb feladatokat a város főépítésze beszéli meg a művészekkel.

Az a cél, hogy a kompozíciók a természeti és építészeti környezetbe illő módon fejezzék ki a II. világháború áldozatainak méltó emlékét.

– *Elnök úr! Köszönöm a tájékoztatást.*

Az emlékművek tervezeteit, a további lépéseket természetesen későbbi lapszámainkban közöljük.

RL.

Értékeltek a tervpályázatot

Mi épül a Korona helyén?

Egy-egy épület, egy-egy beépítési mód egy város életében évszázadokra szóló hatással bír. Ez a tény a városközpontokban még fokozottabban igaz. Igaz ez a megállapítás Celldömölk városközpontjára is, az elbontott Korona szálló helyére készülő épület és beépítés esetén. Ez a terület több értelemben is eltérő koordináta-rendszerek találkozási pontja. Itt találkozik a hetvenes évektől átalakuló új város-szerkezet, városkép (a „Kontyos” épület, az AFESZ-iroda + 32 lakás, a gyógyszerár + 27 lakás) és a történelmi hagyományait, szerkezetét, ké-

pét még részben őrző (tanácsépület, volt nagyközségi tanács, volt gyógyszerár, posta) épületek beépítése. Eltérő a koordináta-rendszer pl. a magassági méretekben is, hisz az előbb újként jelzett beépítés öt szintet takar, a történelmi szerkezet pedig két szintet. A tervezési feladat emiatt nagyfokú szintézist követel meg az építészeiktől. Szintézist az építészeti megjelenítésben, formanyelvben, beépítési módban.

Az új épület alapberuházói (a városi tanács és az OTP Vas Megyei Igazgatósága) ezt csak úgy látta elérhető-

nek, ha tervpályázatot hirdet a feladat megoldására. A tervpályázat kiírásához csatlakozott és szakmailag hozzájárult a Közlekedési, Hírközlési és Építésügyi Minisztérium, Vas Megyei Tanácsa V. B. és az Országos Műemléki Felügyelőség. A kiírók célja tehát a műemléki, városrendezési építészeti érdekeknek megfelelő olyan megoldások keresése volt, melyek során az épület terve magában hordozza azokat az értékeket, haladó építészeti hagyományokat, amelyek ma a város karakterét adják, a beépítési mód pedig igazolja annak leggazdaságosabb megvalósulását, s a város-szerkezetre gyakorolt legkedvezőbb hatását.

A tervpályázatra a kiírók meghívták a szombathelyi VASITERV, az Észak-Dunántúli Tervező Vállalat Soproni Irodája, a veszprémi AG-

ROTERV, az esztergomi KOMTERV, a pécsi AGROBER és a szombathelyi MODULOR Kft. tervező vállalatokat.

Az 1990. május 2-án lejárt pályázati határidőre öt pályamű érkezett. A 11 tagú bírálóbizottság minden pályaművet egyenlően értékelt, illetve az összegző értékelésben levonta a benyújtott pályaművekből következtethető általános megállapításokat és azokat ajánlásként megfogalmazva a további tervezési munka figyelmébe ajánlotta. A pályázat titkos volt, így csak az értékelések befejeztével, a döntés meghozatala után került sor az addig lezárt borítékok felbontására. Ekkor vált ismertté az, hogy az I. helyre rangsorolt 5. bírálati sorszámú pályaművet a VASITERV, a II. helyre rang-

(Folytatás a 2. oldalon)

1000

Értékeltek a tervpályázatot

Mi épül a Korona helyén?

(Folytatás az 1. oldalról)

sorolt 2. sz. pályaművet szintén a VASITERV, a III. helyre rangsorolt 3. sz. pályaművet a KOMTERV, a IV. helyre rangsorolt 1. sz. pályaművet a MODULOR Kft., az V. helyre rangsorolt 4. sz. pályaművet pedig a veszprémi ÁGROTERV készítette.

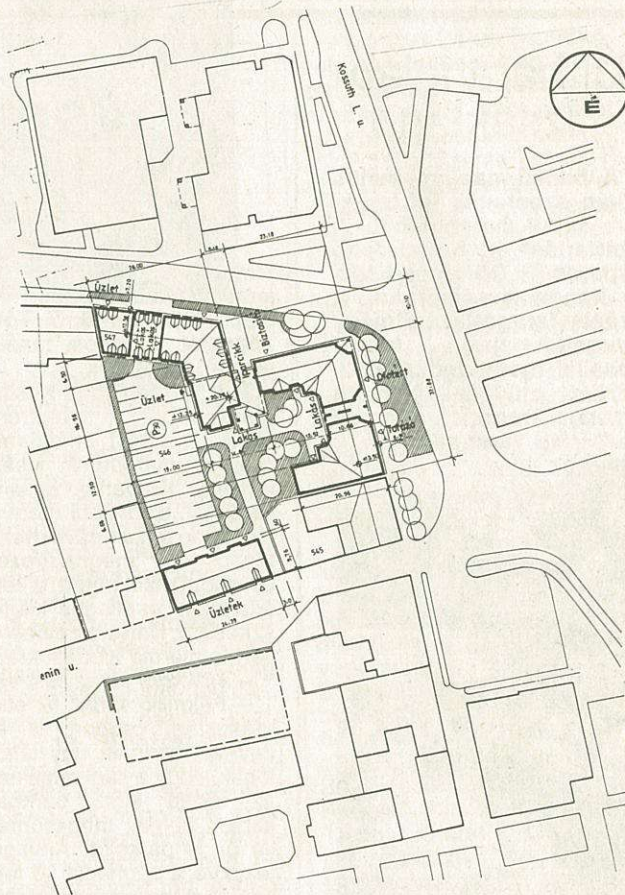
A bírálóbizottság ezután készítette el összegző jelentését. A benyújtott tervek és az azokban foglalt megoldások alapján a pályázatot eredményesnek minősítette, annak ellenére, hogy olyan pályamű nem került benyújtásra, amely minden bírálati szempontnak együttesen megfelelt volna. Városszerkezeti szempontból az I. helyezést elért 5. sz. pályamű bebizonyította, hogy az összetett feladat megoldható. A terv választott megoldásával kedvező léptékváltás teremthető meg a városközpont, valamint a becsatlakozó utcák épületei között. A pályamű tömbfeltárása is példaértékű megoldást ad, mind a járműforgalom szempontjából (Széchenyi utca felől), mind a gyalogos forgalom szempontjából (piac és Széchenyi utca, főtér és a tömbbelső között). Lakásalaprajzi

elrendezésben a II. helyezett a 2. sz. pályamű volt az, amely a legkorszerűbb alaprajzi variációkat adta. A későbbi lakók, használók szempontjából az a kapcsolási mód mondható szerencsésnek, amikor a konyha és az étkező közös légtérbe kerül – természetesen közvetlen szellőztetési lehetőség mellett –, valamint ez a térkapcsolat kétszárnyú ajtóval kapcsolódik a nappalhoz. Így lehetővé válik a lakás nappali és éjszakai funkcióinak elkülönülése, még ezen a viszonylag kis, 55–65 négyzetméter alapterületen is. Építészeti megjelenésében, bár építészeti kultúrájával kiemelkedett a pályázatok közül a III. helyezett 3. sz. pályamű, melyet egyértelműen ajánlhatott volna a bírálóbizottság, nem volt. A végleges tervek elkészítésekor mindenképpen arra kell törekedni, hogy az új kezdeményezések kellő mértéktartásuk legyenek, mert nem könnyű feladat az összes korábbiól eltérő, de a többit szervezni tudó összkép kialakítása.

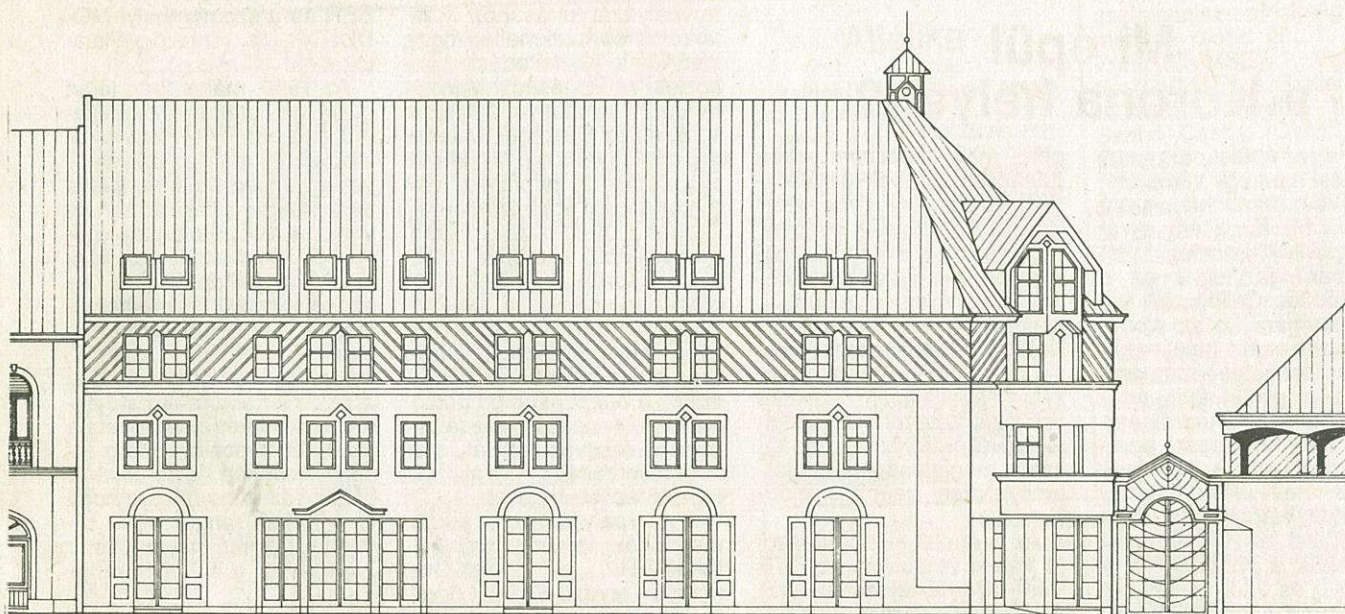
A bírálóbizottság végezetül így azzal a javaslattal élt, hogy a legjobb beépítést bemutató, Mátis Lajos vezette

tervezőcsoport (VASITERV, 5. sz. pályamű) és a legkedvezőbb szerkezeti és alaprajzi lakásokat bemutató, Szima Andrea vezette tervezőcsoport (VASITERV, 2. sz. pályamű) készítse el a két terv egyenkénti továbbfejlesztését, elvi építési engedélyezési szintre. Mindkét terv készítése során a Mátis-féle be-

építést és a bírálati jegyzőkönyvekben szereplő értékeléseket kell figyelembe venni. Ezek az ajánlati tervek 1990 júliusában készülnek el, és így várhatóan még az ősszel megindulhat a kivitelezési munka a területen, megszüntetendő a kényszerű bontás okozta sebet a város arculatán.
Dummel Ottó

Az 5. bírálati sorszámú pályamű beépítési javaslata

A 3. bírálati sorszámú pályamű volt gyógyszerházi épülethez csatlakozó keleti homlokzata

Egy szép, kerek évfordulót már elszalasztottunk, azonban fél évtized elteltével ismét itt az alkalom, hogy méltó módon emlékezzünk meg századunk magyar festészetének jelentős alakjáról.

Czencz János 1885. szeptember 2-án született Ostffyasszonyfán. Középiskolát Sopronban és Győrött végezte, majd néhány évig tanítóként működött. 1907 és 1912 között festészeti tanulmányokat végzett a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, ahol mesterei Edvi Illés Aladár, Hegedüs László és Zempléni Tivadar voltak. Tanulmányutakat tett Olasz- és Németországban, valamint Hollandiában és Svájcban is. 1908-ban, 23 évesen már kiállítása volt a Műcsarnokban és első sikerét is itt érte el, amikor 1913-ban „Tükör előtt” című képével elnyerte a Halmos Izidor pályadíjat. 1918-ban „Fekvő akt” cí-

Jobb később, mint soha

105 éve született Czencz János

mű festményéért Rudits-díjat kapott. Rangos elismerésben részesült 1921-ben: „Marcella” című alkotására megszavazták a Képzőművészeti Társulat nagydíját, amelyet csak „beérkezett művész”-nek ítélték oda.

A két világháború közötti időszak népszerű festője volt: sok gyűjteményes kiállításon való részvétele mellett önállóan is a közönség elé tárta műveit Pécsen (1925), Budapesten (1929, 1935, 1936), Szombathelyen (1931), Győrött (1935), Sopronban (1936), Debrecenben (1941). A második világháború bombázásai során elpusztult műtermét az 1960-ban bekövetkezett haláláig otthont adó Bata községben kialakított műterme és lakása váltotta fel.

Czencz János széles tematikájú festőink közé tartozott. Témaválasztásában az akt, arckép, életkép, valamint virág- és gyümölcscsendéletek uralkodtak. Képeinek legjellegzetesebb vonása a dekoratív naturalizmus. Sikereit elsősorban aktaival érte el: a dús redőzetű, leheletlágyságú fátylak, drapériák közt ülő, heverő aktok a művész áhitatos csodálatát tükrözik. Festményein élénk tárja a bátai tájat, a falu részleteit, a Duna változatos szépségét és megörökíti a sarko-

zi népviseletű asszonyokat. Műveit számos bel- és külföldi magángyűjtemény mellett múzeumok őrzik, pl. a Magyar Nemzeti Galériában tizenegy alkotása található.

Az életmű darabjait a művész özvegye és leánya ma is féltőn gondozzák Bátán. Érdeklődő leveleinkre közölték: „Nekünk sok szép festményünk van, amit Budapestről még sikerült meg-

menteni, egy kevés bútorokkal együtt. Így szép kollekciók van, aktok, köztüms női alakok, tájképek, virágcsendéletek. Legcélyszerűbb lesz majd az év folyamán ide látogatni s a megfelelőket kiválasztani. Megtisztelő kérésüket nagy örömmel fogadjuk.”

A művész emlékének legméltóbban azzal adózhatnánk, ha e táj szülőtte, hosszú idő után végre szülőföldjén, Kemenesalján is bemutatkozhatna.

Németh Tibor

A művész lánya.

1002

ÉNEKLŐ IFJÚSÁG

Az ifjúsági ének- és zenekarok fesztiválját az idén 22. alkalommal rendezték meg a Kemenesaljai Napok keretében. Az első találkozó a Ság-hegyen volt. A két évtized során a rangos rendezvény „végigjárta” a volt celldömölki járás valamennyi községét, az idén visszatért Celldömölkre és itt megfelelő otthont talált. A 410. Sz. Szakmunkásképző Intézet aulájában, méltó környezetben vették részt a résztvevők egymás és a közönség örömeire. A nagyszerű akusztikájú térben csodálatosan szólt a vox humana, a szölamok felelgethettek egymásnak, igazi koncertálást megteremtve. Egy budapesti vendégkórus mellett a következő helyi együttesek érdemelték meg a tapst:

Kemenesmagasi citerazenekar,
a jánosházi általános iskola énekkara,
a sömjénmihályfai általános iskola énekkara,
Celldömölkről a Gayer Gyula és a Berzsényi Lénárd Általános Iskola énekkara és a házigazdák kórusa.

Léránt Ferenc

1003

Emléktábla-avatás Sopronban

Dukai Takách Judit (1795–1836) költőnő egykori lakóháza falára elhelyezett emléktáblájának avatása 1990. április 7-én volt Sopronban. Régi elgondolást valósított meg ezzel a Soproni Városzépítő Egyesület és a Berzsényi Dániel Irodalmi Társaság. A bronzból készült emléktábla gazdagította Sopron ódon belvárosának emlékeit.

Az emléktáblát Lessenyi Márta szobrászművész alkotta a zsennyei művésztelenben. Az avatóünnepélyt dr. Kubinszky Mihály, a városzépítő egyesület elnöke, egyetemi tanár nyitotta meg, avatóbeszédet dr. Fenyő Ist-

ván, a debreceni egyetem professzora mondott. A város nevében dr. Kubinszky Mihály és a város polgármestere, Gollnhofer Sándor, a család nevében Gyulaváriné Pathy Anna és Máthéné Dukai Takách Judit, a Kissomlyói Gyülekezethez tartozó dukai filia nevében Koczorné Farkas Etelka ev. lelkes két hívével (Koppányi Dánielné és Farkas Kálmánné) helyezték el nemzetiszínű szalaggal körülfont virágcsokrot, illetve koszorút az emléktáblára, melyen ez a felírás olvasható: „Ebben a házban lakott Dukai Takách Judit 1833–36-ig.” Mesterházy Sándor

CELLTEX: ELBOCSÁTÁSOK

Hány dolgozót küldtek el, mennyi az elnök prémiuma?

Az elmúlt korszakban a CELLTEx inkább jó eredményeivel vétette észre magát, most azonban nem a népszerűség hullámai fodrozódnak városzerte velük kapcsolatban. Tény, hogy sok embernek felmondtak, s híre járt, hogy ezzel párhuzamosan vettek is fel embereket. Ahhoz, hogy tiszta képet kaphassunk, a legilletékesebb személyt, Bakó László elnököt kérdeztük meg.

- Hány személy vált eddig feleslegessé, és még mennyi fog azzá válni?

- Május 25-ig 53 dolgozónk volt kénytelen távoznia, június 15-ig pedig újabb 76-ra vár ugyanez. Ezek között vannak tagok, alkalmazottak és a nem termelő szférához tartozók egyaránt.

- Mi volt a leépítés oka?

- A kormánynak a szovjet kontingenssel kapcsolatos intézkedése. 1989-ben több mint kétmillió magnófej készült nálunk. Idén is feltételeztük a 260 millió forintos árbevételt, a 400 ezer munkaórát, a 20 millió forintos nyereségszinttel. Erre most a szovjet vegyevállalat megbukott, ezzel nagy veszteséget okozott nekünk.

Eredményként kell azt elkönyvelni, hogy a 180 ezer befejezetlen magnófejet elkészítik, de ahogy

fogy a munka, úgy kerülnek újabb emberek elbocsátásra. Természetesen felmondási idővel, utána pedig munkanélküli segélyt kapnak.

- A 129-ből mennyi az öt évnél régebbi dolgozó?

- 20-21 személy.

- És mennyi a 180 napnál rövidebb ideje munkaviszonyban álló? Ok ugyanis nem jogosultak a munkanélküli segélyre.

- Mindössze egy.

- Elterjedt egy olyan híresztelés, hogy az elbocsátások mellett vettek fel új embereket. Igaz ez?

- Nem helyénvaló. Sőt, inkább utaztatunk embereket a másik üzemeinkbe, csak el ne kelljen küldeni őket.

- Mennyiben érzi ön és a szervezet vezetősége felelősnek magát a jelenlegi helyzetért? Ugy érzi, mindent megtettek ennek elkerülésére?

- A BRG-vel 10 évre szóló szerződést kötöttünk 1979-ben. 1984-85-ben már közel 500 dolgozót vettünk fel egy ránk erőltetett szovjet export érdekében. Érezek az akkor kialakult helyzetért felelősséget, jöhet 60-70 milliós nyereségünk volt. Az más kérdés, hogy mennyi maradt itt a pénzből. Egy állami vállalatnak könnyű dolga van egy szö-

vetkezethez képest. Emberrileg is lesújt a dolog, hiszen az emberek joggal mondhatják, hogy amit elértek, az az övék, az kollektív munka eredménye volt. A felelősségünk azonban eltörpül a kormány felelőssége mellett. A szovjet kontingens csökkenése felborította az elképzelést. Ha ezt már tavaly tudjuk, akkor át-szervezést tudunk volna végrehajtani. A tényekhez tartozik az is, hogy maga a BRG is kénytelen volt csökkenteni létszámát, több százas nagyságrenddel.

- Az adminisztratív dolgozók létszámát is csökkentették?

- Feltétlenül. Már eddig is 2 adminisztrátort, meost küldtünk el. Az irányító apparátusból mentek át az újonnan alakult CELLCOMP KFT-hez. Szükség van a karcsúsításra, ha át-terünk a számítógépes bérszámfejtésre, ez újabb csökkenést eredményez majd.

- Lát garanciát arra, hogy adott ígéretéhez híven, a későbbiekben vissza tudja venni az elbocsátott dolgozóit?

- Feltétlenül. Ha május végén a TRIUMPH céggel létrejön a kapcsolat, akkor szakemberek felvételére már szükség lesz. A pillanatnyi kaotikus állapotok

ellenére is bizakodó vagyok. Persze most nem szabad eltaktikázni a dolgokat.

- Szintén irritálja az embereket az ön állítólagos 7 számjegyű prémiuma. Nem érez itt ellentmondást az elbocsátásokkal?

- Bár igazuk lett volna a 7 számjegyet illetően. A 6 számjegy alsó határán vagyunk, de megkérdem pontosan. Egyébként nincs nagy különbség százalékban egy elnöki és egy üzemvezetői prémium között. Tehát pontosan. Bruttó 308 ezer, nettó 128 ezer. Korántsem annyi, mint amennyit megszellőztetnek az újságok egyes igazgatókról, akik milliókat vesznek fel.

- Hogyan tovább?

- Jelenleg is több vegyevállalat alakításával kapcsolatban tárgyalok, s kilátásban van bér munka is, mely a későbbiekben szintén vegyevállalattá fejleszthető lehet.

A tárgyalások közül néhány már nagyon kedvező, ígéretes szakaszban van. A sok munkának, jövő-menésnek előbb-utóbb be kell érnie!

Erre csak annyit mondhatok, úgy legyen! Köszönöm a beszélgetést!

Rozmán László

KRÁTERHANGVERSENY

A Kemenesaljai Napok programjai közül a legtöbb érdeklődőt mindig a kráterhangverseny vonzotta. Az első időszakban 3-4 ezer ember élvezte a csodálatos környezetbe ágyazott muzsikálást. A hangverseny 1967-ben 7 Vas megyei zenekar fellépésével kezdődött és az elmúlt években közel 200 zenekari szereplésre került sor. A kráterhangverseny éveken keresztül a zenekarok minősítésére is szolgált, így kitűnő együtteseket ismerhettünk meg az ország egész területéről. A legtöbb (17) együttes 1975-ben szórakoztatta a közönséget. Érdekes színpontot jelentett az osztrák fúvósok megjelenése és részvétele.

Az utóbbi években a főtéren fúvósparádéra került sor. A nyolc-tíz zenekar közös szereplése mindig bizsergető, felemelő élményt nyújtott.

A képek az idei kráterhangversenyen készültek.

Fotó: Vida Levente

1006

Most, a tanév végére érkezte szeretnénk örömet szerezni azoknak a tanulóknak – és természetesen tanáraiknak, szüleiknek is –, akik az év során tanulmányi és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, pályázatokon sikerrel szerepeltek. Lapunk nyilvánossága előtt gratulálunk mindannyiuknak és kívánunk nekik jól megéremelt nyári szünidőt.

A sportversenyek „hőseinek” névsorát is gyűjtjük, de mivel néhány verseny, bajnokság még nem zárult le, ezért róluk csak a következő számunkban írhatunk.

Az **Ádám Jenő Zeneiskola** ez évben is sokat tett azért, hogy Celldömölk kulturális élete városi rangú legyen. Tanítványai is szép sikereket értek el.

Közülük emelnénk ki néhányat:

Az Országos Kamarazenei Fesztivál székesfehérvári döntőjén a celldömölk zeneiskola képvisel-

helyezést, az Édes Anyanyelvünk versenyen pedig Csiszár Anna és Nagy Dezső szerepeltek dicséretesen.

A német nyelvi megyei versenyen ugyancsak a népes mezőny élvonalában szerepelt három celli gimnazista: Iván Henrietta, Szita Vera és Csiszár Anna.

Az Eötvös Loránd megyei fizikaversenyt celli diák nyerte: BÉRDI Csaba. A számítástechnikai versenyen Piri Tamás, a Kitábel Pál biológiai versenyen Boda Szabolcs, Nagy Dezső és Szakács Tibor szerepeltek jól. Az Irinyi Dániel kémia versenyen ismét Csiszár Anna tüntette ki magát.

A középiskolások legrangosabb versenye az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny. Megyei szinten dicséretes volt biológiából Horváth András és Geiger Katalin, orosz nyelvből Völgyi Valéria. MÁRKUS Krisztina orosz nyelvből az országos döntőbe jutott és ott holtversenyben a 9–12.

tovább az ország felét sorompóba állító területi versenyre (a mi esetünkben ez a Dunántúl és Budapest fele). Innen a tíz legjobb jut tovább az országos döntőbe a 20 legkiválóbb közé. Aki itt a jobbik tíz közé jut, a verseny napján megkapja kitüntetéses szakmunkásbizonyítványát.

A Celldömölki 410. Sz. Szakmunkásképző Intézet diákjai nyolc szakma közül hétben értek el dicséretes eredményeket. (A felkészítő tanárok nevét a tanulóé után zárójelben közöljük.)

A megyei fordulón **harmadik** helyezettek: Nagy Gábor szobafestő (Banyó Gyula), Nyéki Zoltán kőműves (Hédi Zoltán), Balogh Ferenc vasúti járműszerelő (Czirók Zoltán), Boczkó Tibor matematikából (Varga Lászlóné).

A megyei fordulón **második** helyezettek: Boczkó Tibor vasúti járműszerelő (Czirók Zoltán), Gergye Szilárd és Kutasi Tamás vasúti szakrajz (Pajor Gábor), Rökk József gépla-

A celldömölki **Eötvös Loránd Általános Iskola** tanulói közül ketten is első helyet szereztek megyei tanulmányi versenyen: Hetényi Rita magyar nyelv és irodalomból, Tarcsi Eszter matematikából. Történelemből Balogh Annamária megyei harmadik, Szalai Balázs megyei ötödik helyet szerzett, orosz nyelvből Horváth Bernadett a megyei második helyre lehet büszke. Zsámboki Dóra megyei rajzverseny győztese. Az 1848 emlékezete című megyei vetélkedőn történelmi ismeretekből első helyezett lett Hetényi Rita, a képzőművészet tárgykörében dicséretet kapott Csanádi László. A városi egészségnevelési vetélkedő győztese Tarcsi Eszter. A városi csecsemőápolási vetélkedő győztes csapata: Balogh Annamária, Hetényi Rita és Tarcsi Eszter, aki a megyei versenyen azután ötödik lett. A városi elsősegélynyújtó verseny győztesei: Horváth Szabolcs, Németh Veronika,

Gyermekeink, akikre büszkék vagyunk

te Vas és Zala megyét, Orosz Sándor növendékei arattak sikert: GOSZTOLA Tünde, ifj. DEÁK György és NEMES Zoltán.

Az ifjú muzsikusok győri fesztiválján ifj. DEÁK György – gordonka (tanára Orosz Sándor) és NEMES Zoltán – hegedű (tanára Deák György) szerzett arany minősítést; „ezüstösek”: Bódi Mariana és Makkos Dalma, bronz minősítést kapott Magyar Zsuzsa.

A **Berzsenyi Dániel Gimnázium** tanulói számára ebben az oktatási évben az első megyei szintű megméretés a Kölcsey Ferenc születésének 200. évfordulóján rendezett vetélkedés volt, ezen szoros versenyben a II. helyet szerezték meg. A csapat tagjai: Nagy Dezső, Kiss Barbara és Sámson Éva. A Szép Magyar Beszéd megyei versenyén Busa Gábor és Szakács Tibor értek el jó

helyen végzett (szaktanára: Joó Antalné).

A Kemenesaljai Baráti Kör „Jónás Márton” pályázatán olyan sikerrel szerepeltek a tanulók, hogy a kiosztható pályadíjak számát és így végösszegét megkettőzték, valamennyi kategóriában két-két díjat adtak ki.

Harmadik díjasok: Iván Henrietta (helytörténet), Tóth Ágota (történelem). Második díjasok: Csiszár Anna (helytörténet), Szakács Tibor (biológia–környezetvédelem). Első díjasok: Piri Tamás (számítás-technika) és Kiss Borbála (irodalom).

A középiskolás éveiben nyújtott kiváló teljesítményéért különdíjat kapott Nábrádi György.

A szakmunkástanulók számára a legrangosabb megméretés a megyei, területi majd az országos szakmai–tantárgyi verseny. A megyei versenyek első három helyezettje jut

katos (Pajor Gábor), Dorcsi László esztergályos (Farkas Éva).

Országos helyezettek: 15. helyezettek Németh József géplakatos (Pajor Gábor), Németh Ferenc szobafestő (Banyó Gyula), 4. helyezett BOLLA László esztergályos (Farkas Éva). Bolla László elnyerte a Kemenesaljai Baráti Kör különdíját is. A Baráti Kör „Jónás Márton” pályázatán II. díjat nyert helytörténeti munkájával Kovács Júlia.

A **bobai általános iskolából** Baráth Péter és Vass Veronika megyei honismereti–történelmi pályázon szerepeltek dicséretesen.

A celldömölki **Berzsenyi Lénárd Általános Iskola** (SÁG) tanulói közül országos környezetvédelmi pályázon kapott díjat Kozma Ildikó; Somogyi László pedig megyei történelmi pályázon ért el díjazott helyezést.

Mestery Rita, Hetényi Henriett és László Melinda.

A celldömölki **Gáyer Gyula Általános Iskola** tanulói közül megyei irodalmi pályázatot nyert Takács Péter. Eszperantó szavalóversenyen ért el értékes helyezést Csupor Andrea; népdalversenyen szerepelt kiemelkedően Somogyi Tímea.

A **kenyeri körzeti általános iskolából** Lakatos Klementina ért el megyei második helyezést vöröskeresztes versenyen.

A nagysimonyi **Dugovics Titusz Általános Iskola** tanulói eredményesen szerepeltek a városi egészségnevelési versenyen, a csapat tagjai: Földesi Endre, Baranyai Krisztina, Kóbor Andrea. Az utóbbi két tanuló, valamint Tétry Noémi és lhász Csilla a csecsemőgondozási vetélkedőn szerepeltek dicséretesen.

Léránt Ferenc

1007

A volt tanítvány áhítattal vegyes tiszteletével ültem le vendéglátóm elé. Nehezen szoktuk meg a fordított szerepkört, hogy én kérdezek, s ő válaszol. Beszéd helyett a következő kis oklevelet tette elém:

**FIRST PREMIUM
OPEN SHOW
STEPHENSON COUNTY
FAIR
FREEPORT ILLIONIS**

Kérdő tekintetemnek engedve mesélni kezdett:

– Évekkel ezelőtt Amerikába került egy régi asszonyfai

házikót ábrázoló képem. Ismerősökön keresztül jutott el hozzám ez az I. díj. 40–42 kép közül az én képem érdemelte ki, s ez boldoggá tesz.

– Gratulálok, s egyben megkérdem, mi az alkotói hitvallásod?

– Könnyelműen egyeztem bele ebbe a beszélgetésbe, nem szeretek riportalany lenni. Ne az ember valljon, beszélgessen a művei.

Ezen is túleshettünk, mert végignéztük az otthon lévő képeket. 17 akvarell jelenleg is kiállításon van Bobán. Mit

„A rútság elborzaszt, a

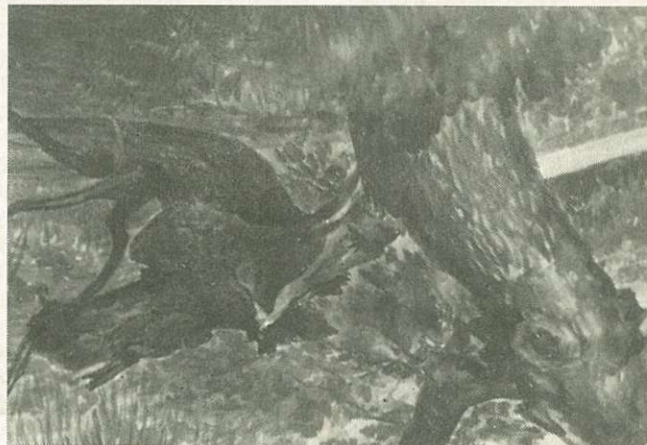
Beszélgetés Kelemen Etelka

láttam? Pusztuló tölgyeket, a Duna-kanyar több változatát (Bős–Nagymaros örülete előtt), Ostffyasszonyfáról rengeteg képet, házakat, a Sághegyet. Akvarellek, rajzok, színes rajzok, kísérletek.

– Néha olyan érzésem van, mintha az eltűnt idő nyomában járnál, mintha megakarnád fogni a tegnapot, holott tudjuk, hogy kétszer nem léphetünk ugyanabba folyó-

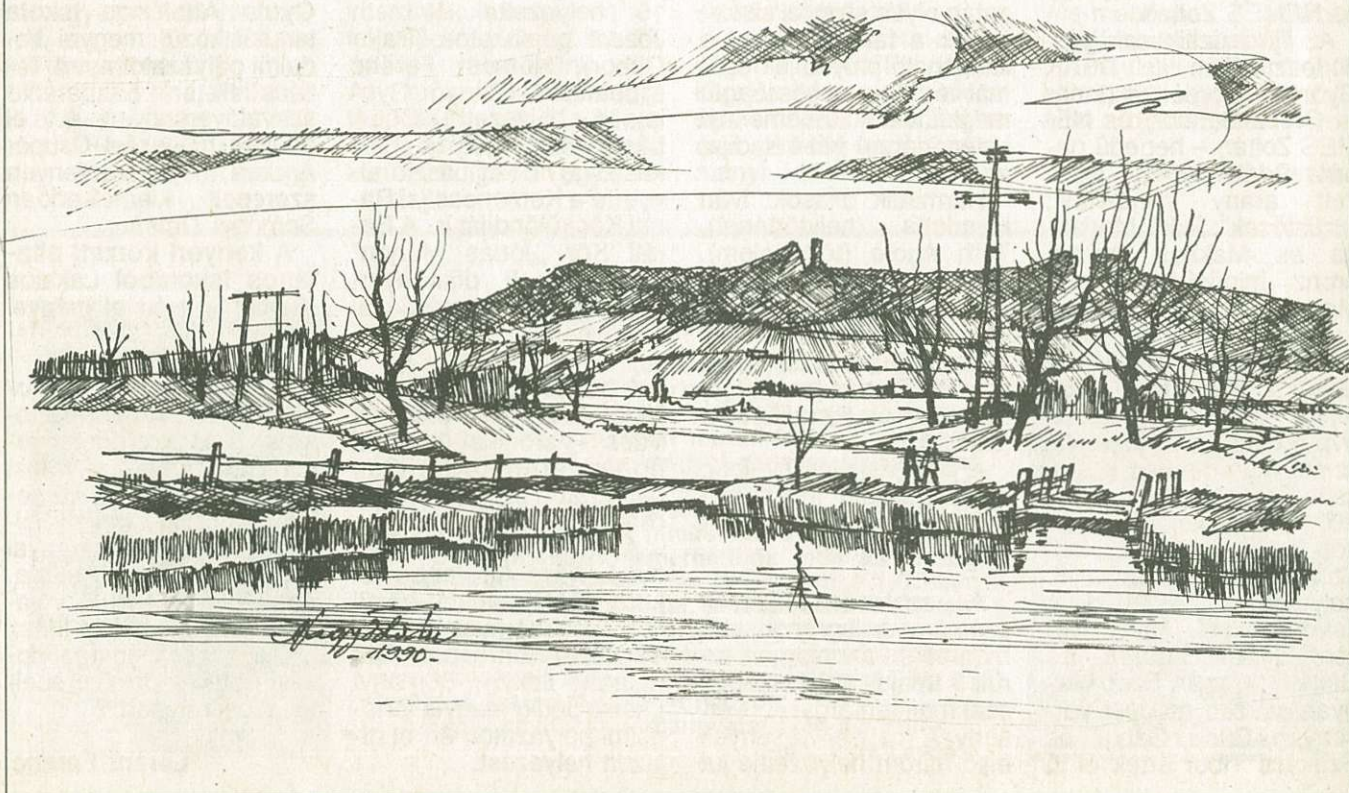
ba. Mesélnél róla, hogyan lettél festő?

– Rettenetes korban születünk, melyben az ember nem tehetette azt és úgy, ahogy szeretne volna. Én gyerekként is rajzoltam, ügyes elemista voltam, elképzeltem, hogy rajztanár leszek. Aztán mégis sok évtized kerülője kellett, hogy az legyek, s azt sem tudom, annak jó voltam-e.

1008

Nagy István: Ság-hegy

szépség megfog és fogva tart"

festőművésszel

– Az voltál. Én ügyetlen voltam, nem szerettem rajzolni, s a te hatásod alatt – nagy megdöbbenésemre – néha azt vettem észre, hogy szeretem csinálni. De te több lettél, mint jó rajztanár. Hogyan?

– Rákos Sándornénál tanultam Pesten, aztán Bencze László fedezett fel, így kerültem a főiskolára felvételizni. Kulágyerek voltam, nem

vettek fel, s következett két és fél (!) évtized szünet. Nem rajzoltam, nem festettem.

– Magad szabadítottad fel magadat, vagy más segített?

– 1974-ben kezdtem Dénes Szilveszter szakkörébe járni. Tisztában voltam a színekkel, de elméletben nem lehet festeni, csak gyakorlatban. Aztán minden ment magától, a rajztanítás olyannyira elkísért, hogy nyugdíjba

vonulásom után is még éve-kig tanítottam. Az akvarell egyébként a legnehezebb technika, nem egy képet ron-tok el még ma is.

– Most, hogy tudjuk honnan jöttél, milyen harcot harcoltál meg magaddal és másokkal, nem adom fel és ismét megkérdem, mi motívál?

– Ne gondold ördögös-ségre. A festészet nálam lét-szükséglet. Ha hosszabb ideig nem festhetek, nem ta-lálom a helyemet.

– Folytatás?

– Az elveszített éveket nem tudom behozni. A ré-gi, elrontott vázlatokat új lá-tásmóddal kellene újraalkot-ni. Erre 50 év sem lenne elég, s ennyi már nem is áll rendelkezésemre. Marad ez a vonal. Maradnak a fák, a Duna-kanyar, a faluk, egy hajdan volt kerítés, ami csak az enyém. Ezt a stílust kell fejlesztenem, s ha az Isten erőt és időt ad, fejlesztem is.

– Tudnál valami olyant mondani, ami kifejezetten az Új Kemenesalja olvasóinak szól?

– Ez a közeli környezetem, itt élek. Szülőfalum, Ostffyasz-szonyfa a legszebb falu!

– Mégis elhagytad! Nagy-simonyiban élsz.

– Nem hagytam el, elhoz-tam magammal. A képeimen természetesen. A Sághegy, ez a vidék örök téma szá-momra. Érdekes tapasztalni, hogy azok az emberek, akik-nek nincs képzőművészeti végzettségük, azok is meg-látják a szépet. Az ember nem másolja, hanem saját szemével rögzíti a termé-szetet. A művészet célja, hogy gyönyörködtessen. Ez a hitvallásom, ezen nem aka-rok változtatni. A rótság el-borzaszt, a szépség megfog és fogva tart. Egy asszonyfai lakos mondta egyik képem-ről, amely egy minden nap látott helyet ábrázolt: „Eddig nem is tudtam, hogy ilyen szép helyen lakunk!”

– Nem tudok mást monda-ni, mint azt kérni, hogy még sokáig nyitogasd a szemün-ket a képeid által, a hétköz-napi, a mindennapi csodák-ra!

Rozmán László

Vajdahunyadi grafikusművész kiállítása az Ádám Jenő Zeneiskolában

Fazakas Tibor grafikus-művész kiállítása nyílt meg a zeneiskolában május 26-án.

A művész a geometriai for-mák felhasználásával Victor Vasarely követőjének vallja magát, bár Vasarelyvel ellen-tétben ő a geometriai for-máktól jutott el a figuratív áb-

rázolásig, a mindennapi éle-tig.

Fazakas Tibor ezen irány-zatnak egyedüli művelője Romániában. A kiállítás szer-vezőjét dicséri, hogy a mű-vész első magyarországi ki-állítása éppen nálunk, Cell-dömölkön rendeztetett.

A kiállítás megnyitása után

Tóth József, a városi tanács elnöke átadta Fazakas Tibor-nak művészi munkája elis-meréseként a XXV. Ke-menesaljai Napok alkalmá-ból készített emléklakettet.

A művész meghatottan mondott köszönetet a kiállít-ás megrendezéséért, s a ka-pott elismerésért. R. L.

1009
ÚJ KEMENESALJA

EZ AZ
ÖN
LAPJA!

ÚJ KEMENESALJA

Otthont kereső szakkör

Május 25-én a Kemenesaljai Napok keretében modellező nap volt Celldömölkön.

Pazar kiállítás nyílt repülő- és hajómodellekből, valamint tablókön nyerhettünk bepillantást az 1982 óta működő modellező szakkör mindennapjaiba, ismerkedhettünk meg dicséretes eredményeikkel.

Délután 14 órától kétórás repülőmodell bemutató volt, amely sok száz felnőtt és gyerek érdeklődését keltette fel.

A Kondics Balázs tanár úr által vezetett szakkör igazán értekes nappal ajándékozta meg a szépszámú közönséget. Azt is el kell vizsgálni, hogy a jól működő szakkör méltatlanul rossz körülmények között nyer elhelyezést, s igazi méltó helyük a város kulturális központjában lenne, hisz tudvalevő az is, hogy ők nincsenek az üres helynek szűkében. Igaz, évekkal ezelőtt már kért magának ott helyet a klub, de nem nyertek bebocsátást. Most őket kérték – egy kiállítás erejéig. Jó lenne, ha továbbra is a házban maradhatnának, hisz jó körülmények között, még jobb eredményeket elérve öregbit-hetnék városunk jó hírnevét.

R. L.

1011

Ha valaki belemélyed az egyik legfiatalabb elméleti tudományág, az axiológia (magyarul kb. értékitan) alapjaiba, bizonyára meglepődik. Az első lényeges tétel ugyanis gyermekien naívnak tűnhet. Így szól: elsődleges értékeink a cselekedetek:

– a jó cselekedetek pozitív értékek,

– a rossz cselekedetek negatív értékek,

– a mulasztás, a cselekvés hiánya pedig értékhiány.

Az utóbbi évtizedekben a legtöbben tanultunk egy ebből fakadó tételt, miszerint az egyetlen értékteremtő a munka. Lévéen a munka cselekedet, s többnyire jó, értelmes cselekedet, ezzel a leszűkített tétellel nem is lett volna nagyobb baj, ha... Ha a munka értelmezése nem torzult volna el. Előbb a munkát leszűkítették a kétkézi munkára azok, akik a legkorszerűbb technológia jelképének a sarlót és a kalapácsot tekintették, miközben ők maguk messzire kerültek minden tenyeret törő szerszámtól. A gyógyítást, az ifjúság nevelését, végül még a szolgáltatásokat is improkutív munkának tekintették. Számukra produktív munka csak a jól kizsákmányolható fizikai munka volt, amely még a nem hatékonyan termelő üzemekben is produkált annyit, hogy el-tartson jó néhány tényleg improkutív „dolgozót”. Az afféle cselekedeteket, mint a háziasszony otthont teremtő fáradozása, a kisgyermek (vagy az otthoni beteg) ellátása, ápolása sokáig nem tekintették munkának, következésképpen értéknek sem.

Arról, hogy a munka rossz is lehet, már régóta nem illik beszélni. Evtize-

dek távolába került az az idő, amikor a selejtet gyártóban az imperializmus sze-kértőlóját vélték felismerni. Pedig rossz munkát azóta is lehet(ett) végezni. Lehetett „ártatlan” hozzá nem ér-tésből, tudatosan egyéni ér-dekből. Ez utóbbi fejlesztette ki a három H gyakorlatát is: „hülye hülyét hoz”, azaz a hülye vezető még hülyébet hoz maga mellé-alá munkatársnak, tartósítva a rossz munkát tovább életető kontraszelekcziót.

A munka elmulasztásából, a döntések késleltetéséből, a felelősség másra háritásából fakadó értékhi-

azokért meg is dolgozott. Aki csak birtokosa valamilyen anyagi értéknek, „de keze érte nem munkálkodott”, az rossz gazda, rossz sáfár lesz. Aki munka nélkül, vélt jogon vagy azt se keresve elvette másét vagy megkapta akár jogos kár-pótlásként, az sohasem érezte igazán magáénak, igazán értéknek sem. Aki hódító bitorlóként kérdezi: Van-e ott folyó, és földje jó, legelőn a fű kövér?, annak nem érte a leggazdagabb tartomány sem, nem érték, csak zsákmány. Annak érték az „aranykalássalékes rónaság”, aki tudja, hogy

Az ember ezeket a belső értékeket ösidők óta próbálja magában rendszerezni. Sokak számára még ismerős és bizonyára elfogadott is a Hit – Remény – Szeretet értékrendszere. Hinni valamit rajtunk kívüli értékben, Istenben, eszmében lehet, erőt és biztonságot remélve és igazunk igazolását. A remény értékhiányok szülötte, éppen az a hit, hogy az értékhiány nem örök, a hiányzó érték megszülethet, az elvesztett visszakapható. A szeretet közös értékünk, nélküle egyedül vagyunk, belőle fakad a hűség, a barátság, a segítőkészség.

Ha a Szép – Jó – Igaz kategóriába rendezzük belső értékeinket, megláthatjuk, hogy mennyire összefüggnek. A jóság és az igazság megszépít, nincs igazságtalan jóság, a hamis a gonosz legfeljebb csak a felületén lehet szép.

Változó világunk meggyőző bennünk arról, hogy – ha akarjuk, ha nem – örök értékek nincsenek, legfeljebb nevük marad meg, de tartalmuk akkor is megváltozik. Az értékek rendje sem állandó, „multak acél hitei” devalválódhatnak, egykor jelentéktelenné tűnő értékek rangja megnőhet, de valódi értékek mindig voltak és lesznek, azok megteremtése és őrzése feladatunk. Talán a legnagyobb.

Negatív értékekben, értékhiányokban „bővelkedő”, értékzavaros világunkban csak úgy léphetünk előre, ha megszívleljük Babilis szavait:

„Félre vakult csökevény, s ti koholt ideálok!

Nem játék a világ! Látni, teremteni kell.”

Léránt Ferenc

Értékeink értéke

nyoknak az akár csak vázlatos ismertetésére lapunknak egy egész száma sem lenne elégséges.

A nem egyoldalúan materialista modern értéktan második főtétele is meglepő. Meglepően materialisztikus. Másodlagos értéknek ugyanis az anyagi értékeket, javakat tartja. Ne legyünk szegénylősek, így van! Az éhező, holtfáradt rabnak aligha volt érték a kőbánya fölő magasodó szirtek komor szépsége, vagy a tajgán előmlő sarki fény; a darabka kenyér többet ért. Gazdasági, sokak számára már megélhetési gondokkal küszködő országunkban az anyagi értékek ázsiója megnő, s éppen nem a státuszszimbólumoké. Elegendő és megfelelő minőségű élelem, ruhanemű, megfelelő lakás híján, a többi érték rangja csökken. Ezt könnyű belátni. Azt már nehezebb, hogy az anyagi javak igazán annak értékei, aki bizton tudhatja,

„reá a nép-izzadás csorog”, aki tudja, nem elég felfedezni, hogy „itt a bánya”, hanem dolgoz kéz is kell, amely megműveli.

Anyagi értékeink nem kimeríthetetlenek, a természet sem enged korlátok nélkül anyagi értéket csinálni magából. Az értékek tönkretövi, elherdálói egyértelműen bűnösök. Ne túrjuk őket!

Belső, „emberi” értékeink harmadlagosként szerepelnek a tudományos osztályozásban. Nem azért, mert kisebb értékek lennének, hanem mert nem létezhetnek az előbbieket nélkül. Ezek az értékek bennünk vannak, belőlünk fakadnak. Számptalan ilyen értéket mondhatnak magukénak azok, akik önmaguk értékessé tételével arra érde-mesek. Az ő értékük a gyermekük mosolya, a szerelmesük csókja, az önmagukból a tájba kivetített szépség, a maguk zenéjének érzett madárdal.

1012

TÚZOLTÓVERSENY

A Kenyeriben május 19-én megrendezett I. fokozatú tűzoltóversenyen részt vett önkéntes és vállalati tűzoltórajok helyezettei:

Önkéntes Tűzoltó Egyesület férfi 800 l/p kategóriában:

- I. helyezett Celldömölk
- II. helyezett Jánosháza
- III. helyezett Sömjénmihályfa
- IV. helyezett Nagysimonyi
- V. helyezett Ostffyasszonyfa
- VI. helyezett Nemeskocs

Önkéntes Tűzoltó Egyesület fiú 800 l/p kategóriában:

- I. helyezett Kemenesmagasi

Önkéntes Tűzoltó Egyesület férfi 400 l/p kategóriában:

- I. helyezett Kemenespálfa
- II. helyezett Tokorcs

Önkéntes Tűzoltó Egyesület gyermek 800 l/p kategóriában:

- I. helyezett Jánosháza

Vállalati tűzoltóság férfi 800 l/p kategóriában:

- I. helyezett MÁV Építési Főnökség Géptelepe
- II. helyezett MÁV Vontatási Főnökség
- III. helyezett KERMODUL, Celldömölk

Vállalati tűzoltóság férfi 400 l/p kategóriában:

- I. helyezett MÁV Allomás, Celldömölk

Mátyás könyvtára: a Bibliotheca Corviniana

„Múzsza, mondd, a görögök közül kinek volt több könyve, kinek a latinok közül... ki az, akinek több könyve van most, mint Corvin Mátyás királynak?” – így dicsőítette a kortárs, a neves humanista, Naldus Naldius Mátyás király Európá-szerte híres könyvgyűjteményét. A történelem viharai során a világban szétszóródott korvinák értéke, a hiteles példányok megbecsülése folyamatosan nőtt.

A mostani, jubileumi kiállítás létrehozói a korvinák minden eddiginél nagyobb számú szerepeltetésével kísérletet tesznek arra, hogy ne csak a felbecsülhetetlen értékű könyvkincset, hanem egyúttal annak tartalmi értékeit is bemutassák. A cél: a szakemberek és az érdeklődők számára is nyilvánvalóvá tenni, hogy a Bibliotheca Corviniana elsővonalbeli humanista könyvtár és egyben szellemi műhely is volt. A Corviniana működése olyan történelmi periódus ékes bizonyítéka, amelyben a hazai kultúra azonos és egyenértékű volt a korabeli Európáéval.

Mátyás király már családi kapcsolata révén is korán érintkezésbe került a humanisták betűszomjas világával. Különösen jelentős ebből a szempontból anyjának rokoni kapcsolata a Garázda családdal, amelynek tagjai között Garázda Péter, Janus Pannonius és Vitéz János is neves könyvgyűjtő volt. Nevelését Vitéz Jánosra bízták, akit Mátyás példaképének is tekintett. Körülbelül százra tehető azoknak a könyveknek a száma, amelyekkel uralkodása kezdetén rendelkezett. Mátyás könyvtára a közhiedelemmel ellentétben nem állt csupa díszkódexből. A rák maradt korvinák egy része nagyon is egyszerű kiállítású, bizonyítékul annak, hogy a könyvek iránti szeretete az olvasás szeretetéből sarjadt.

A könyvgyűjtésben erősen megmutatkozott egyéni akarat, közvetlen irányítása. Személyesen jelölte meg azokat az irodalmi műveket,

melyeket le akart másoltatni és közvetlenül beszélt meg könyvtárának továbbfejlesztését udvari tudósaival, ugyanolyan gondal és részletességgel, mint politikai terveit követeivel vagy hadjáratait vezéreivel. Mátyás könyvtára létesítésében a humanizmus egész programjának átértésével járt el. Az államelmélet egy fontos követelményének megvalósítására törekedett: igyekezett megismerni az antik művelődést és kedvelte maga körül a filozófusokat, a tudósokat, különösen azokat, kik az ország ügyeinek intézésében segítségére voltak. A király, hogy az antik állameszményt kövesse, felbuzdulva látott hozzá a könyvgyűjtéshez, nemcsak a maga érdeklődéséből, de az ország, azaz vezetőinek művelődése érdekében is. A könyvtár-alapítással az ország javát nézte, s ennek egyik fő szellemi forrása ez a páratlan díszű és gazdagságú könyvtár lett volna.

A világtörténelemhez is fűzi egy érdekes mozzanat Mátyás könyvtárát. Vendégszeretetét élvezte, egyesek szerint talán könyvtárosa is volt a Vitéz Jánossal is szoros kapcsolatban álló híres csillagász, Regiomontanus. Egyéb csillagászati művei mellett Magyarországon készítette el a bolygók mozgását több évre feltüntető csillagászati naptárát, az „Ephemerides”-t. E Mátyásnak dedikált műért a király – nyilván mint udvari csillagászának – 1200 Ft-ot adott, s joggal feltelezhetjük, hogy egy példány helyet kapott a Corvina-könyvtár polcain is. Az viszont biztos, hogy a könyvet a tengeri tájékozódás fontos eszközeként Kolumbusz magával vitte, amikor a világ sorsát új irányba fordító felfedező útjára indult...

Mátyás könyveinek könyvtárrá való fejlesztésére ösztönzőnek tartják Galeotto Marzio 1461-ben Magyarországon tett látogatását. E művelt humanistával való találkozás élménye keltette fel a királyban a vágyat, hogy „Itália kék ege boruljon a

Pannon tájak fölét is”. Mátyás nekilátott könyvtára fejlesztésének, amelynek az 1465-ben visszatért Galeotto lett a könyvtárosa. Ebben az állásban 7–8 évig élvezte a király vendégszeretetét. 1464 táján már Itáliában is tudtak Mátyásnak a könyvek iránti érdeklődéséről, de az adatok főként 1467 után sokasodtak meg. Egybeesik ez az időpont a pozsonyi egyetem megnyitásával, valamint ekkor hajtja végre Mátyás adóreformját is. Mindez beleillik abba a mindinkább megerősödő, kikristályosodó képbe, amely érdeklődését, magatartását egyre inkább jellemezte. A belső és külső tekintély helyreállítása után a király figyelme fokozottabban az új műveltség felé irányult.

A legszebb kilátások nyíltak a fejlődés előtt. Ekkor kezdett szerveződni Magyarországon a könyvnyomtatás is és Hess András rövid életű budai nyomdájának első terméke, a „Chronica” 1473 pünkösd előestéjén hagyta el a sajtót. Ugyanakkor Mátyás vélekedése a könyvnyomtatásról nem volt egyértelmű. A meglévő korvinák között mindössze négy nyomtatott könyvet ismerünk. A kódex és a nyomtatott könyv határának mezsgyéjén idegenkedett attól, hogy a könyvtárát búvárló tudósoknak a művészi gondal előállított kódexek egyedi darabjai keltette élményét csökkentsék a tömegtermékek. Azonban Mátyásnak 1471-ben összeesküvést kellett elfojtania, ennek következtében a menekülő Janus, majd később Vitéz János is meghalt, a humanisták szétrebbentek. Mátyás egy rövid időre kiábrándult a humanistákból, s ez a csalódás kivetítődött könyvtárára is. A ma ismert korvinák között alig akad egyetlen darab, amely az összeesküvés utáni következő pár évre datálható.

Új fejlődési szakaszt jelentett a könyvtár életében a királynak a nápolyi Aragóniai Beatrixszal kötött házassága, elsősorban azért, mert ettől az időtől fogva (1476) alakult át a budai udvar egé-

szén olasz mintára. Érdekes módon azonban a kulturális összeköttetések számai mégsem Nápoly, hanem főleg a firenzei könyvmásolók és könyvfestő műhelyek irányában erősödtek meg.

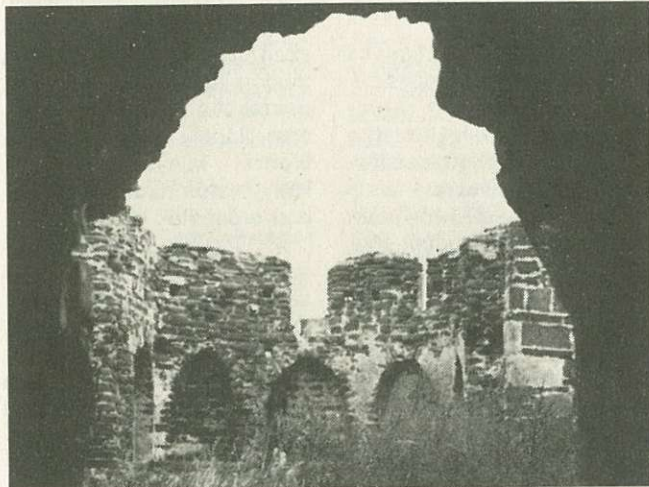
A Corvina gyűjteménnyé alakításában kiemelkedő szerepe volt Taddeo Ugoletónak, az újonnan kinevezett könyvtárosnak, aki fáradtságot nem ismerve gyarapította az állományt, amely közben a két bibliofíl főpap kegyvesztésével 500–600 darabbal szaporodhatott. Ez utóbbi anyagok összetétele miatt, valamint a görögül is jól tudó Ugoletó könyvtárossága alatt alakult ki, nagy tömegű görögországi könyvbeszerzés útján a Corvina görög–latin kétfelcsősége, amely később a korszak jelentős könyvtárainak is mintaképévé vált. A Bibliotheca Corviniana külső megjelenésében is egyre inkább reneszánsz uralkodóhoz méltó könyvtárrá kezdett válni. Kialakult a korvinákra jellemző kötés, rajtuk a király címere, ami a kódexek belsejében festett tulajdonosi címer mellett abban a korban újítást jelentett. Méltó otthont kaptak a könyvek és mintegy fél évtizeddel Ugoletó érkezése után körülbelül ezret kitevő kötetével Mátyás könyvtára elérte a jelentős itáliai fejedelmi könyvtárakat, s nagyságát tekintve – a vatikáni könyvtár mögött alig lemaradva – a világ második bibliotékájává vált. A Corvina-könyvtár is megérezte azt a tekintélygyarapodást, amely Bécs bevételével járt. A humanista könyvtár nem a mai értelemben vett tudományos könyvtár volt. A hangsúly nem arra tevődött, hogy egyre növekvő szervezet legyen, hanem a befejezettségre törekedtek. A humanizmus eszményképe a klasszikus ókor: a régi irodalom jelentette a tudás tárházát, az értékek összességét. Mátyás ezt akarta utolsó éveiben lázas sietséggel elérni.

(Folytatjuk a következő számban.)

Németh Tibor

1014

Befejezetlenül

Dömölki templomrom egy részlete.

ray Lajos régi, tiszteletre méltó barátunk 1961-ben. Sok minden kívánczik még mindehhez, talán az eljövendő évek jobb körülményeket teremtenek majd ezen értékes műemlékek számára, legalább annyiban, hogy bemutathatóak lehetnek.

A jánosházi várról úgy nyilatkoznak tudós berkekben, hogy különleges helyet foglal el a magyar kastélyok sorában és szinte érintetlenül maradt meg napjainkig e középkori udvarház. Valóban így volt ez mindaddig – bár nemes szándékkal vezérelve –, míg a Műemléki Felügyelőség „megkutatta” az épületet. A műemléki feltárást Schöherné Pusztai Ilona építész végezte. Szerencsém volt látni a gondos munka dokumentációját, amely bizonyítja, hogy meglepő építészeti remekekre bukkant (pl. freskódíszek, reneszánsz kandalló, virágmintás famennyezet stb.). A kutatásai eredményét publikálta, többek között a DELTA című folyóiratban. (1986. évi 2. február.) A jánosházi vár a műemléki feltárást megelőző oktatás ügyét szolgálta, és itt nyert elhelyezést a helytörténeti múzeum gazdag anyaga, amely egy nagyközség szinte valamennyi lakójának az erőfeszítésével született, és nagyban emelte a község kulturális rangját. Érthető, hogy a valamikori – a hatvanas évek elején – buzgólkodók, de az egész település lakossága elszomorodik, ha a várról esik szó. Régen jártam már az épület környezetében és érdeklődni sem mertem a helyzet mai állása felől. De úgy tudom, hogy egyelőre a jánosházi vár tudományosan fel-

Mit hoz a jövő a romoknak?

Kemenesalja építészeti gyöngyszemei közül talán a legnagyobb sorsa máig megoldatlan, állapotuk, romlásuk, környezeti körülményeik elszomorítóak. Évtizedek óta inkább a kutatók tekintete vette „gondozásba” ezeket, de bizonyos feltárási jelentéseken és egyes publikációkon túl nem sok, egyes épületek esetében mondhatni semmi sem történt. A romlás, a pusztulás pedig kegyetlen nyomokat hagy az építményeken és egyre inkább elveszőben van mindaz, amit történelmünkben e vonatkozásban is felmutathatnánk. Hivatkozhatunk pénzügyi és más okokra, a tény azonban tény marad. Befejezetlenek a megkezdett műveletek, az építményektől távol kell tartani az érdeklődő tekintetet, nem kapcsolhatók az idegenforgalomba, szemlesütve állunk, ha kíváncsiskodókkal találkozunk. Három – talán legfájdalmasabb állapotban lévő – mai szóval élve objektumot kell mindenekelőtt megemlíteni, az állandósuló aktuálisokat. A KÖZÉPKORI BENCÉS APÁTSÁGI TEMPLOM ROMJAIT, A JÁNOSHÁZI, VOLT ERDŐDY-KASTÉLYT, vagy ahogy a helybeliek egyszerűen nevezik – a VÁRAT –, és a MESTERI RK. TEMPLOMOT. Ezek az épületek, épületmaradványok fontos mérföldkövei e vidék, de az ország történelmének is.

A megye 1983-ban kiadta a VASI MŰEMLEKEK című fontos kötetet, benne a három említett épületünk is kiemelt figyelmet kapott. Úgy látszik, az irodalomban kegyeltebb a helyzetük, mint a valós életben. Alapvető kutatások programjában szerepeltek.

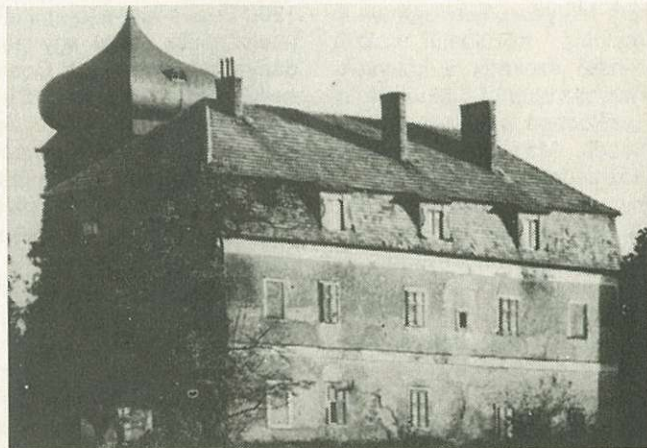
A dömölki templomrom feltárást megelőző történet a hatvanas évek elején. Kozári Károly végeztetett ásatásokat és 1961-ben készült jelentésében kiadta a „Celldömölki középkori bencés apátság templom feltárása” című összegzését. Tanulmányában utal a keletkezés időpontjaira, említi többek között az 1252-es évszámot és a továbbiakat. E cikk keretében erre most részletesen nem térünk ki, de figyelemfelkeltő volt akkor és ma is az a következő utalása, amely a korábbi megállapításokkal együtt nagy jelentőséggel bír. „E templom, s főleg a torony építése a Dunántúlon folyó XII–XIII. századi bencés építkezések közé sorolandó, és kis méretei ellenére felfedezhető kapcsolata Lébénnyel, Pannonhalmával és Jákkal a nagyobbak közül, a kisebbek közül ... a Szent-György hegyi Szent Kereszt tiszteletére szentelt templommal.” Ezzel az idézettel csak utalni kívántam az épületmaradvány jelentőségére. Érdemes tehát a sorsával foglalkozni. Ugyancsak figyelemreméltó közlést jelentetett meg a Műemlékvédelem című folyóiratban Zsi-

tárt hasznavehetetlen rom maradt. Ha tévednék, örömmel venném tudomásul a változások jó hírét.

A mesteri, Szent Mihály tiszteletére épült templomot egy 1698-as egyházlátogatási jegyzőkönyv említi. Megóvása érdekében az első levelezések 1977-ben kezdődtek. Itt is történt felmérés, kutatás, környezetfeltárást, azonban a jobb sorsra érdemes műemlék jellegű épület ott áll kopottan további romlásnak kitéve. Felcsillantotta a reményt egy nemrég meghirdetett alapítvány ígérete. Bízunk a sikerben.

Ismeretes, hogy a mai válságos helyzetünkben nem gondolhatunk a gyökeres változtatásokra az említett épületek sorsában, mégis aktuálisnak kell érezni – legalább – e téren lévő feladatainkat. Természetesen történtek érdemleges változások más esetekben, nagyobb volt a törődés és az anyagi erő, ha csak a pápoci rangos műemlékre, a celldömölki klostorra, a sömjénmihályfai Berzsényi-kastélyra és másokra gondolunk. E helyekre jó belépni, kellemes ott vendégeket kalauzolni. Azonban számos más esetben csak pironkodhatunk. Vonatkozik mindez azokra, akikre az ügyek intézése tartozott és tartozik. Bízni azért kell. A jövőbeli gyarapodásunk ígérete lehetővé teheti a történelmünk még létező nagy tanúinak, a megélt épületek sorsának jobbrafordulását.

Dala József

A jánosházi vár.

BÚCSÚ A CVMSE ÜGYVEZETŐ ELNÖKÉTŐL VADÓCZ JENŐ 1933–1990

Nagy veszteség érte Celldömölk sportmozgalmát. Május 3-án elhunyt Vadócz Jenő, a CVMSE ügyvezető elnöke, akitől június 5-én vett végső búcsút családja és a sportegyesület vezetősége, a sportolók sokasága. Amikor haláláról értesültünk, megrendülten vettük a hírt. Nehezen fogtuk fel a valóságot, hisz május 2-án a kora reggeli órákban még a lakásán tárgyaltunk vele a sportegyesület jövőjéről, gondjairól.

Terveit hallgatva bizakodók lettünk újra, annak ellenére, hogy tudtuk, sajnos betegségének folyamata visszafordíthatatlan. Türellemmel és bizakodva viselte hosszú időn keresztül súlyos betegségét. Utolsó energiáját is családjára és a CVMSE életének egyengetésére, javítására fordította. Családot szerető édesapa, nagypapa távozott közülünk.

Második nagy családja a sport volt. 1948-tól kosarazott, röplabdázott és kézilabdázott, sőt egy időben labdarúgója is volt egyesületünknek, majd a Pécsi VSK, a Veszprémi

Honvéd SE, a Sárvári Kinizsi SK és a Celldömölki KSK színeiben versenyzett. 1959–1964 között a CKSK női kézilabdacsapatát is edzette, valamint ellátta a Járási Kézilabda Szövetség elnöki tisztjét. 1964-től 1969-ig a Pápai Vasas SC női kézilabdacsapatának volt edzője az NB II-ben és az NB I/B osztályban. 1969–1971 között újból egyesületünkönél edzősködött. Ekkor a férficsapatot az NB II osztályzóba vezette, ahol egy időntúli hétméteres kihagyásán nem tudtuk felkerülni a magasabb osztályba. 1971-től több éven át NB-s kézilabda játékvezetőként működött. 1971-től 1981-ig a Celldömölki KERIPAR TC elnöke. Nevéhez fűződik a gyár szép sportkombinációjának megépítése. Ezért 1973-ban a „Testnevelés és Sport Erdemes Dolgozója” kitüntetésben részesült. 1981. február 15-én lett a CVMSE ügyvezető elnöke. Mi sem volt természetesebb, mint hogy rövid idő alatt életre keltette a kézilabda szakosztályt. Mennyire óhajtott e szép

sportág magasabb osztályba kerülését. Betegségén is féltően kérte, hogy segítsük ebben a szakosztályt. A sors fintora, hogy ezt már nem érhetette meg. Az élete utolsó napjait példamutató munkát végzett a sportegyesületben a sportolási feltételek megteremtésében, a testedzési és versenyzési igények felkeltésében és kielégítésében. 1984-ben munkája elismeréseként a „Testnevelés és Sport Kiváló Társadalmi Munkáért” kitüntetést kapta.

Családjával együtt, fájó szívvel vettünk tisztelőivel egyetemben végső búcsút egy nagyszerű embertől, sportvezetőtől. Emlékezetünkben megőrizzük Vadócz Jenő ügyvezető elnök munkásságát, becsültes és mindig célratörő sportemberi magatartását.

KÉK hírek

Májusban a Rendőrség 30 bűnügyben rendelt el nyomozást. Ezek között erőszakos bűncselekmény nem fordult elő, s számszerűen is némi csökkenés tapasztalható az előző hónapoz képest. A lakosság gondatlansága most is sokszor nyújtott segédkeztet rosszhiszemű embereknek. Jó lenne megtanulni a leckét és jobban óvni (nehezen) szerzett értékeinket.

A jelentősebb esetekből mutatunk be néhányat. 2-án délelőtt B. GY. celldömölki lakos nyitott lakásából 5000 forintot vittek el.

8-án N. J. celldömölki lakos lakásába ismeretlen tettes behatolt és elvitte videokészülékét és kazettáit mintegy 48 ezer forint értékben.

19-én a délelőtti órákban N. J.-né celldömölki lakos nyitott lakásából elvittek 3000 forint készpénzt, 2 aranygyűrűt, 1 ezüstgyűrűt, összesen mintegy 10 000 forint értékben.

22-én a délelőtti órákban K. J.-né kemenespálfai lakos nyitott lakásából – míg ő a kertben dolgozott – eltulajdonították 6100 forint nyugdíját, valamint 1100 svéd koronát.

23-ára virradóra betörték a Rezgönyárfa étterembe, körülbelül 50–60 ezer forintot tulajdonítottak el.

25-ére virradóra betörték a Hegyi utcai ABC-be, s 30 ezer forint értékben árufeleléseket tulajdonítottak el. **RL**

Celldömölk

Születés: Kovács Imre József és Söpte Valéria Mária fia: Martin Krisztián, Gőcze Imre és Tóth Erika Zita fia: Gergő, Ambrus Csaba József és Marsai Andrea fia: Csaba József, Rózsa Tibor és Ósze Zsuzsanna fia: Tibor, Pityer Lajos István és Bognár Erzsébet leánya: Zsuzsanna, Hérics János Béla és Orsós Teréz fia: János, Cseh Miklós és Koloszar Erika leánya: Adrienn, Németh Gyula és Horváth Lujza fia: Szabolcs

Házasságkötés: Taliszer Ernő és Benkő Marianna, Kocsis Gyula és Somogyi Márta, Gulyás Sándor Tibor és Balázs Andrea, Csákvári Zsolt és Király Lívia, Mógor Tibor és Szalai Judit Csilla, Bíró Imre és Kocsi Anita Iboya, Kiss Kálmán és Bausz Judit

Halálozás: Berzsényi-Janosits Miklós, Németh Sándor, Patkó Ernő, Horváth Józsefné Süle Erzsébet, Vadász Istvánné Gersey Er-

Anyakönyvi hírek

zsébet, Bérdi Jánosné Weigel Margit, Balogh István, Farkas Gyula

Boba

Halálozás: Bodács Pálné Szánthó Ilona, Bobay Jenő

Nemeskocs

Születés: Berki Attila és Bakonyi Magdolna fia: Attila
Halálozás: László Károlyné Sikos Jolán

Egyházashetye

Születés: Maráczai Zsolt és Molnár Anikó fia: Péter, Mórocz László és Pécz Rozália fia: László

Jánosháza

Születés: Zsömle Ernő János és Vass Anna leánya: Diána, Varga József és Kovács Eva leánya: Brigitta

Kemenespálfa

Halálozás: Vass Sándor

Kissomlyó

Halálozás: Kispál József

Kenyeri

Születés: Szár János és Kovács Krisztina fia: Péter, Kovács György és Őri Márta leánya: Adrienn

Házasságkötés: Baranyai Erzsébet és Elekes Zoltán
Halálozás: Csiszár Józsefné Fülöp Borbála

Pápac

Halálozás: Gál István, Horváth Ferenc

Köcsk

Születés: Lanczkor Ferenc és Szabó Mónika fia: Dániel

Kemenesmagasi

Születés: Berghoffer István és Szóka Szilvia fia: István

Nagysimonyi

Születés: Kiss András és Péntek Ilona fia: Péter
Halálozás: Szladovics Pál, Geiger Gyula, Stári Sándorné Novák Irma

Ostffyasszonyfa

Születés: Agg Kálmán és Fülöp Mária fia: Tamás

Házasságkötés: Babos Kálmán és Bognár Andrea
Halálozás: Gulyás Sándorné Kiss Julianna, Busznyák Sándor, Giczi József, Varga Istvánné Szabó Katalin

Csönge

Születés: Glavánovics Imre és Györkös Erzsébet Karolina fia: Albert

Halálozás: Gömböcz Lajos, Keszthelyi Jánosné Horváth Pirocska, Nagy Sándor

Vönöck

Halálozás: Major Károlyné Herbat Mária

1018

BEMUTATJUK AZ EÖTVÖS DSE-T (3. rész)

Az 1989/90-es tanév kezdetén egy pályakezdő testnevelő tanárnő (edző) került az Eötvösbe, *Kristófné Horváth Mária* személyében. A szombathelyi tanárképzőben végzett és itt játszott a kézilabda-csapatban. „Kevés még a tapasztalatom” – mondta szerényen. „Tehetős csapat edzője lettem” – ismerte el! Munkájában érezte, hogy tanítványai „vágynak a dicsőretra, a jó szóra, érdeklődésre.” Azonnal észrevette, hogy „tudnak örülni a legkisebb eredménynek is, sírnak, ha nem sikerül valami.” Jó érzéssel mérte fel a tanév elején a csapat helyzetét és lépésről lépésre, a szülőktől támogatva, „araszoltak” előre. A cél természetesen a minél jobb eredmény elérése volt a diák-olimpia versenyében.

A körzeti döntőből második helyezésként kerültek a Vas megyei döntőbe. Köz-

A kézilabdázók

ben Veszprémben a Dunántúli Kupán 3., Celdömölkön a Március 15. Kupán és Szombathelyen a Derkovits Kupán egyaránt az 1., míg a megyei serdülő „B” bajnokságban szintén az 1. helyezést szerezték meg. Az edzőnőnek sikerült összhangot teremteni a csapaton belül. A lányok küzdöttek, hajtottak az újabb és újabb sikerekért. Az eredmény nem maradt el. Megnyerték a diák-olimpia Vas megyei döntőjét is, melyen nyolc csapat vett részt. A Várkonyi Bea, Kiss Teodóra, Bagics Erika, Kasza Laura, Henes Barbara, Geiger Csilla, Jakab Zsuzsanna, Szórádi Ágnes, Gregosits Renáta, Varga Vera, Gerencsér Tímea és Zsámboki Györgyi összetételű leánycsapat május 19–20-án Szombathelyen képviselte városunkat és me-

gyénket az országos területi döntőben. Annak ellenére, hogy itt „csak” a 2. helyezést tudták megszerezni, szégyellni valója nincs a csapatnak. Sőt, az eredményre büszkéek lehetnek, hisz a jónévű Gárdonyi Géza Általános Iskola (Győr) csapata előzte meg őket. Egy olyan csapat, amely „profi” módon készült, sportegyesületi háttérrel, amelynek menedzselése magas szintű. Szemben az Eötvös csapatával, ahol a DSE anyagi lehetőségei végesek. Ahol gondot jelentett az utaztatás, étkezés. Ahol a legtöbb esetben a szülők gondoskodtak gyermekeik ellátásáról. Igaz, a legfontosabb, a felszerelés, a terem, a csapat tagjainak és edzőjének akaratja, szaktudása együtt volt az eredmények eléréséhez. Mindezek ismeretében nagyra értékeljük a megszerzett ezüstérmét, az éves teljesítményt.

1020

K	K	K
U	U	U
P	P	P
A	A	A

Május a kupák hónapja. Így van ez már évek óta. Egyesületek, diáksporkörök és iskolák sportolói, csapatai mérik össze erejüket különböző sportágakban. Kemenesalja Kupa asztaliteniszből, Eötvös és Gayer Kupa kézilabdából, Sághegy és Dukai Takách Judit Kupa kispályás labdarúgásból.

Az eredmények sorrendben: május 19. Asztalitenisz egyéni Kemenesalja Kupa: férfi felnőtt: 1. Tarr Sándor (Győri Elektromos) 2. Balázs Béla (CVMSE) 3. Németh Tamás és Koltay János (Sz. Építők). Ifjúsági: 1. Tarr Péter (CVMSE) 2. Czibók Tamás (Sz. Építők) 3. Dóka Tamás (Keszthely) és Schwott Attila (Sz. Építők). Serdülő: 1. Zsigmond Tamás (Sz. Építők) 2. Ölbei Péter (CVMSE) 3. Szabó Csaba (CVMSE) és Koltay János (Sz. Építők). Újonc: 1. Ölbei Péter (CVMSE) 2. Koltay János 3. Nagy Gábor (Sz. Építők) és Vas Zoltán (CVMSE).

Május 21. Eötvös Kupa kézilabdából. Részt vett 17 csapat. Győztesek: II. kcs. leány: 1. Győri Bercsényi. III. kcs. leány: 1. C. Eötvös. II. kcs. fiú: 1. Győri Németh László III. kcs. fiú: 1. Győri Bercsényi.

Május 23. Sághegy Kupa kisp. labdarúgásból. 1. Sárvári Gárdonyi 2. C. Gayer 3. C. Berzsényi.

Május 25. Jánosházán Dukai Takách Judit Kupa kisp. labdarúgásból. Részt vett 20 csapat. Eredmények: II. kcs.: 1. Répceszentgyörgy 2. Sárvár Urbán 3. Tapolca. III. kcs.: 1. Vasvár 2. Répceszentgyörgy 3. Celdömölk Eötvös.

Május 28. Gayer Kupa kézilabdából. Eredmények: II. kcs. fiú 1. Celd. Eötvös 6. oszt. 2. Celd. Eötvös 5. oszt. 3. Szentgotthárd. III. kcs. fiú: 1. Celd. Gayer. 2. Szombathely Derkovits.

♦ **A Szombathelyen május 19–20-án rendezett kézilabda III. kcs-os területi döntőn az Eötvös leányok mellett a Gayer Ált. Isk. fiúcsapata is résztvevő volt. Örülünk annak, hogy városunkat és megyénket képviselték. Sajnos a fiúk is csak a 2. helyezést tudták megszerezni a Győri Gárdonyi előtt. A Bakó István testnevelő tanár által felkészített csapat ezüst érméhez gratulálunk. Bízunk abban, hogy közülük többen találkoznak majd a celdömölki csapatban, a CVMSE-ben. Akik a sikert elérték: Harkály Tibor, Mell Tamás, Darabos Szabolcs, Boros Zoltán, Csizmazia Gábor, Hérics Róbert, Bakonyi Szabolcs, Vajda Gábor, Varga Szilárd, Kiss Csaba, Varga Péter, Nagy Tivadar. A Gayer fiúcsapat eredményei: Gayer–Csurgó 18:16. Győri Gárdonyi–Gayer 15:10. A döntőn csak három csapat vett részt. A harmadik mérkőzés eredménye: Győri Gárdonyi–Csurgó 11:11.**

ÚJ KEMENESALJA. Kemenesalja tanácsainak lapja. Kiadja: Celdömölk Város Tanácsa. Szerkesztőség: Celdömölk, Tanácsköztársaság tér 1. Szerkeszti a szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: BURKON LÁSZLÓ. Felelős kiadó: DR. TÖMBÖLY TAMÁS. Szövegszerkesztés: SZÜV TYPO-team. Felelős vezető: PRÁCSER LÁSZLÓ igazgató. Nyomdai munka: UniPRINT Kft. Szombathely. Felelős vezető: MILISITS FERENC. Eng. szám: III/PHF/194/VA/1989.

1019

1021

♦ **Kitűnően szerepeltek a CVMSE asztalitenisz versenyzői a megyei ifjúsági, serdülő és újonc egyéni bajnokságon. Eredményeik: Ifjúsági: 1. Tarr Péter. Párosban: 2. Ölbei Péter és Schwott Attila (Sz. Építők). 3. Tarr Péter–Beliczky Attila. Serdülő egyéni: 2. Ölbei Péter 3. Szabó Csaba. Újonc fiú egyéni: 1. Vas Zoltán... 3. Ölbei Péter.**